

Документ подписан простой электронной подписью
Информация о владельце:
ФИО: Сыров Игорь Анатольевич
Должность: Директор
Дата подписания: 28.06.2022 11:59:11
Уникальный программный ключ:
b683afe664d7e9f64175886cf9626a196149ad56

СТЕРЛИТАМАКСКИЙ ФИЛИАЛ
ФЕДЕРАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО
УЧРЕЖДЕНИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
«БАШКИРСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»

Факультет
Кафедра

Башкирской и тюркской филологии
Башкирской филологии

Аннотация рабочей программы дисциплины (модуля)

дисциплина

Б1.О.22 Современная башкирская литература

обязательная часть

Направление

44.03.05
код

Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
наименование направления

Программа

Родной (башкирский) язык и литература, Русский язык

Форма обучения

Заочная

Для поступивших на обучение в
2020 г.

Стерлитамак 2022

1. Перечень планируемых результатов обучения по дисциплине, соотнесенных с установленными в образовательной программе индикаторами достижения компетенций

Формируемая компетенция (с указанием кода)	Код и наименование индикатора достижения компетенции	Результаты обучения по дисциплине (модулю)
ПК-1. Способен использовать теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач в предметной области и в области образования	ПК-1.1. Оперирование основными научными понятиями и особенностями их использования, методами и приёмами изучения литературного произведения и анализа научной литературы в предметной области; принципы, методы, средства образовательной деятельности для научных исследований; основы организации исследовательской деятельности; основные информационные технологии поиска, сбора, анализа и обработки; функции и содержание научно-методической работы педагога	Обучающийся должен: Знать основные научные понятия и особенности их использования, методы и приёмы изучения литературного произведения и анализа научной литературы в предметной области; принципы, методы, средства образовательной деятельности для научных исследований; основы организации исследовательской деятельности; основные информационные технологии поиска, сбора, анализа и обработки; функции и содержание научно-методической работы педагога
	ПК-1.2. Самостоятельно и в составе научного коллектива решает конкретные задачи профессиональной деятельности; самостоятельно и под научным руководством осуществляет сбор и обработку информации; анализирует образовательный процесс, собственную деятельность, выявляя проблемы, способен на основе выявленной проблемы сформулировать исследовательскую задачу	Обучающийся должен: уметь произвести сбор и обработку информации; анализировать образовательный процесс, выявляя проблемы и вопросы по современной башкирской литературе, сформулировать исследовательскую задачу
	ПК-1.3. Владение методологией и методиками анализа исследуемых проблем, использовать теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач; навыками сбора, изучения, критического анализа, обобщения и	Обучающийся должен: Владеть методиками анализа литературных фактов, постановки и решения исследовательских задач; навыками сбора, изучения, критического анализа, обобщения и систематизации информации; организовать публичное выступление по

	систематизации информации; способен публично выступить по исследуемой теме	исследуемой теме
--	--	------------------

2. Цели и место дисциплины (модуля) в структуре образовательной программы

Цели изучения дисциплины:

Цель курса - создать целостное представление о башкирской литературе, о современном литературном процессе, о творческих исканиях в башкирской литературе, о традициях.

Задачи - изучение творчества современных башкирских писателей и критическую литературу, выделить основные тенденции, жанры, тематику и проблематику, сформулировать вопросы по изучению персоналий и литературного процесса использование полученных знаний в научно-исследовательской деятельности

Дисциплина изучается на V курсе в IX семестре.

Дисциплина изучается на 6 курсе в 11, 12 семестрах

3. Объем дисциплины (модуля) в зачетных единицах с указанием количества академических или астрономических часов, выделенных на контактную работу обучающихся с преподавателем (по видам учебных занятий) и на самостоятельную работу обучающихся

Общая трудоемкость (объем) дисциплины составляет 108 акад. ч.

Объем дисциплины	Всего часов
	Заочная форма обучения
Общая трудоемкость дисциплины	108
Учебных часов на контактную работу с преподавателем:	
лекций	20
практических (семинарских)	24
другие формы контактной работы (ФКР)	1,2
Учебных часов на контроль (включая часы подготовки):	7,8
экзамен	
Учебных часов на самостоятельную работу обучающихся (СР)	55

Формы контроля	Семестры
экзамен	12

4. Содержание дисциплины (модуля), структурированное по темам (разделам) с указанием отведенного на них количества академических часов и видов учебных занятий

4.1. Разделы дисциплины и трудоемкость по видам учебных занятий (в академических часах)

№ п/п	Наименование раздела / темы дисциплины	Виды учебных занятий, включая самостоятельную работу обучающихся и трудоемкость (в часах)
-------	--	---

		Контактная работа с преподавателем			СР
		Лек	Пр/Сем	Лаб	
1	Современная башкирская проза	12	16	0	34
2	Современная башкирская драматургия	4	6	0	6
1.1	Творчество Н.Мусина	1	2	0	2
1.2	Т.Гиниатуллин	1	2	0	2
1.3	Творчество Т.Гариповой	0	2	0	2
1.4	Творчество А.Аминова	2	2	0	2
1.5	Творчество Г.Гиззатулиной	2	2	0	2
1.6	Творчество Г. Якуповой	0	2	0	2
1.7	Творчество А.Утябаева	0	2	0	0
1.8	Творчество М.Кунафина	2	2	0	2
1.9	Творчество Ф.Галимова	2	0	0	2
1.10	Тенденции развития башкирской литературы на современном этапе (М.Буракаева, Л.Якшыбаева, Ф.Акбулатова, Х.Гапаков, Ф.Исхакова)	2	0	0	18
2.1	Творчество Н.Асанбаева	2	2	0	2
2.2	Творчество Ф.Булякова	2	2	0	4
2.3	Творчество Н.Гаитбаева	0	0	0	0
2.4	Творчество А.Абдуллина	0	2	0	0
3	Современная башкирская поэзия	4	2	0	15
3.1	Творчество Р.Туляка	0	0	0	0
3.2	Современная гражданская поэзия	4	2	0	15
	Итого	20	24	0	55

4.2. Содержание дисциплины, структурированное по разделам (темам)

Курс лекционных занятий

№	Наименование раздела / темы дисциплины	Содержание
1	Современная башкирская проза	
2	Современная башкирская драматургия	
1.1	Творчество Н.Мусина	Хәзерге башкорт прозаһында тарихи тема үсеше. Башкортостандың халык языусыһы Н.Мусиндың «Шунда ята батыр һөйгәге...» романында тарихи осор, образдар системаһы. Алдар Исхәкәев образы, әсәрҙең тарихи ерлеге һәм халык ижады менән бәйләнеше. «Йырткыс тиреһе» повесында төп конфликт һәм образдар. Авторҙың халык һәм шәхес, йәмғиәт, әхлаки мәсьәләләр хақында уйланыуҙары.
1.2	Т.Гиниатуллин	Башкортостандың халык языусыһы Т.Гиниатуллин ижадында художестволыҡ мәсьәләләре: «Бына һуғыш бөтөр зә», «Туннель» һ.б. повестары, «Мәтрүшкә есе», «Әсә һәм бала», «Баз» һ.б. хикәйәләре.
1.4	Творчество А.Аминова	Әмир Әминевтың "Кар кешеһе", "Танкист", "Бер кәмәлә", "Йондоз сәскә" повестарының сюжет үзенсәлектәре. шартлылыҡ һәм символика.

		Художестволы деталдәрзең роле. Повестың идея-проблематикаһы.
1.5	Творчество Г. Гиззатулиной	Гөлсирә Ғайсарова-Ғиззәтуллинаның тормош һәм ижад юлы. Г. Ғайсарова-Ғиззәтуллинаның хикәйәләрендә конфликт куйылышы, катын-кыздың күңел донъяһының сағылышы (“Төшлөктәге төш”, “Кыш бабай бүләге”, “Алма”, “Гүзәл” һ.б.) “Йәшә, егет” повесында заман проблемаларының куйылышы. Төп геройдың образы аша замандаштың каршылыклы рухи донъяһын асыу. Языусының һүрәтләү алымдары. “Күбәләккә әйләнеү” повесында шәхестең рухи үсеше темаһы. Йәмилә, Сөләймән образдары. Г. Ғайсарова-Ғиззәтуллинаның “Һәзиә” романы: сюжет-композиция королошо, Әзибә һәм Усман образдарын сағыштырма планда һүрәтләү, әсәрзең художестволы үзенсәлектәре.
1.8	Творчество М. Кунафина	Мөнир Кунафиндың “Тәңре өрөк капканда” йыйынтығына ингән хикәйәләренең идея-тематик йөкмәткеһе, сюжет үзенсәлектәре, образдар системаһы. Композицион королош, унда художестволы деталдәрзең роле. “Йөзөп барған, ти, аттар диңгеззә” повесында замандың үткер проблемаларының күтәрелеше. Конфликт королошо.
1.9	Творчество Ф. Галимова	Рәсәйзең Зур Әзәби премияһы лауреаты Ф. Ғәлимовтың “Яңы башкорт” романы. “Азғын тәүбәһе” романы.
1.10	Тенденции развития башкирской литературы на современном этапе (М. Буракаева, Л. Якшыбаева, Ф. Акбулатова, Х. Тапаков, Ф. Исхакова)	М. Буракаева, Л. Якшыбаева, Ф. Акбулатова, Х. Тапаков, Ф. Исхакова
2.1	Творчество Н. Асанбаева	Башкортостандың халык языусыһы Нәжиб Асанбаевтың Зәки Вәлидигә бағышланған драматик трилогияһы: “Актамыр”, “Тарих языр инем ташына”, “Исемкәйең кайтты, Вәлиди” драмалары. Әсәрзәрзә Зәки Вәлиди язмышының, уның сәйәси, ғилми, педагогик эшмәкәрлегенең художестволы һүрәтләнеше.
2.2	Творчество Ф. Булякова	Флорид Бүләковтың “Шайморатов генерал” драмаһы. “Сак-Сук” киссаһында халык язмышын панорамала күрһәтеү. Сак һәм Сук прообраздарының Малай һәм Кыз, шағирзар һәм улардың һөйгәндәре образдарында художестволы дөйөмләштереләүе. Кисса композицияһында тарихи шәхестәр. Хызыр һәм Шомбай образдарының капма-каршы планда һүрәтләнеше. Әсә образының идея-эстетик йөкмәткеһе. Флорид Бүләковтың “Канатланып ос һин, Толпарым” драмаһында шәхес, халык, власть, заман. Баһанур, Гөлнур, Ғәзинур образдары. Символик образ буларак Толпар. Флорид Бүләков ижадында трагикомедия жанры.

		“Һөйәһеңме, һөймәйһеңме” (“Изге ғәмәл”) һәм “Бибинур, аһ, Бибинур” әсәрҙәренең конфликт үзенсәлектәре. Төп геройҙар яҙмышы аша социаль, әхлаки проблемаларҙың куйылышы.
3	Современная башкирская поэзия	
3.2	Современная гражданская поэзия	С.Юлаев ис. дәүләт премияһы лауреаты С.Әбүзәр шиғриәте. “Ғәмәл дәфтәре “ китабына күзәтеү. Шиғыр һәм поэмаларының идея-тематикаһы. “Орден” шиғырына анализ.”Хәйерсе” поэмаһының төп йөкмәткеһе. “Һүз “ шиғырындағы төп идея. Р.Колдәүләт шиғриәтенең идея-тематикаһы. “Быума” поэмаһы. “Килен”, “Һигезенсе мөгжизә”, “Башҡорттарға өндәшеү” шиғырҙары. Хәҙерге башҡорт шиғритәтендә төп тема һәм идеялар, ижади эзләнеүҙәр һәм яңылыҡтар. Т.Искәндәриә ижады. “Моң-тәлгәш”(2013), “Рух көмбәзе” (2019) һ.б. китаптарына күзәтеү. З.Ханнанованың “Мин башҡорт тип танышығыз...” (2018) китабына күзәтеү. Ғ.Ишкининдың “Ямаулыҡтар” (2007), “Мин, бәлки, урап та килмәсмен...” (2015), шиғырҙар йыйынтығына күзәтеү. Ә.Хәлилов, Ф.Абдуллина, Ғ. Кәлимуллина, Р.Шәмсетдинова, Р.Ғәлимова, С.Миңлебаева, Фәнил Бүләковтар ижадына күзәтеү.

Курс практических/семинарских занятий

№	Наименование раздела / темы дисциплины	Содержание
1	Современная башкирская проза	
2	Современная башкирская драматургия	
1.1	Творчество Н.Мусина	«Йырткыс тиреһе» повесында төп конфликт һәм образдар. Авторҙың халыҡ һәм шәхес, йәмғиәт, әхлаки мәсьәләләр хақында уйланыуҙары.
1.2	Т.Гиниатуллин	Башҡортостандың халыҡ яҙыусыһы Т.Гиниатуллин ижадында художестволыҡ мәсьәләләре: «Бына һуғыш бөтөр зә», «Туннель» һ.б. повестары, «Мәтрүшкә еҫе», «Әсә һәм бала», «Баз» һ.б.хикәйәләре.
1.3	Творчество Т.Ғариповой	Т. Ғарипова ижады. “Бөйрәкәй” романы, повесть һәм хикәйәләрендә XX б. милләт тарихы, XXI б. башы заман һулышы сағылышы. Т. Ғарипова ижадында бәләкәй формалар. Һуңғы йылдарҙа яҙылған “Күктүбәлә қояш», “Озон юлдың башы”, “Һабак” хикәйәләре.
1.4	Творчество А.Аmineва	Әмир Әминевтың "Кар кешеһе", "Танкист", "Бер кәмәлә", "Йондоз сәскә" повестарының сюжет үзенсәлектәре. шартлылыҡ һәм символика. Художестволы деталдәрҙең роле.Повестың идея-проблематикаһы.
1.5	Творчество Г.Гиззатулиной	Г. Ғайсарова-Ғиззатуллинаның “Һәзиә” романы: сюжет-композиция корошо, Әзибә һәм Усман образдарын сағыштырма планда һүрәтләү, әсәрҙең художестволы үзенсәлектәре

1.6	Творчество Г. Якуповой	Һ.Дәүләтшина ис. дәүләт премияһы лауреаты Г. Якупованың “Катындар” романында осор үзенсәлектәре бирелеше. Укытыусы образы. “Йырткыс каны” повесы. Төп образдар, төп конфликт тәбиғәте.
1.7	Творчество А.Утябаева	Ә.Үтәбайзың «Тыштағы зыярат» әсәренең төп идея-проблемалары, образдар системаһы. “Үрелеп алған алма” хикәйәһе.
1.8	Творчество М.Кунафина	Мөнир Кунафиндың Инстинкт йәки йондоззар ... “Тәңре өрөк капканда” йыйынтығына ингән хикәйәләренең идея-тематик йөкмәткеһе, сюжет үзенсәлектәре, образдар системаһы. Композицион королош, унда художестволы деталдәрҙең роле. “Йөзөп барған, ти, аттар диңгеззә” повесында замандың үткер проблемаларының күтәрелеше. Конфликт королошо
2.1	Творчество Н.Асанбаева	Башкортостандың халык язуусыһы Нәжиб Асанбаевтың Зәки Вәлидигә бағышланған драматик трилогияһы: “Актамыр”, “Тарих языр инем ташына”, “Исемкәйең кайтты, Вәлиди” драмалары. Әсәрҙәрҙә Зәки Вәлиди язмышының, уның сәйәси, ғилми, педагогик эшмәкәрлегенең художестволы һүрәтләнеше.
2.2	Творчество Ф.Булякова	Флорид Бүләковтың “Шайморатов генерал” драмаһы. “Сак-Сук” киссаһында халык язмышын панорамала күрһәтеү. Сак һәм Сук прообраздарының Малай һәм Кыз, шағирҙар һәм уларзың һөйгәндәре образдарында художестволы дөйөмләштереләүе. Кисса композицияһында тарихи шәхестәр. Хызыр һәм Шомбай образдарының капма-каршы планда һүрәтләнеше. Әсә образының идея-эстетик йөкмәткеһе. Флорид Бүләковтың “Канатланып ос һин, Толпарым” драмаһында шәхес, халык, власть, заман. Баһанур, Гөлнур, Ғәзинур образдары. Символик образ буларак Толпар. Флорид Бүләков ижадында трагикомедия жанры. “Һөйәһеңме, һөймәйһеңме” (“Изге ғәмәл”) һәм “Бибинур, аһ, Бибинур” әсәрҙәренең конфликт үзенсәлектәре. Төп геройҙар язмышы аша социаль, әхләки проблемаларзың куйылышы.
2.4	Творчество А.Абдуллина	Башкортостандың халык язуусыһы Азат Абдуллин ижадында драматик дилогия. “Ун өсөнсө председатель” һәм “Һағыш йылғаһы” (“Һуңғы узаман”) драмаларында конфликттың социаль-психологик характерҙа бирелеше. Морат Сәғәзиев образының драматик асылы. “Раббым баксаһы” әсәре – социаль-фәлсәфәүи драма. Рудольф образы. Шәхес һәм власть конфликттының куйылышы. Драманың жанр-стиль үзенсәлектәре. Фәлсәфәүи идеяларзың художестволы деталдәрҙә дөйөмләштереләүе.
3	Современная башкирская поэзия	
3.2	Современная гражданская поэзия	С.Юлаев ис. дәүләт премияһы лауреаты С.Әбүзәр шиғриәте. “Ғәмәл дәфтәре “ китабына күзәтеү. Шиғыр һәм поэмаларының идея-тематикаһы. “Орден” шиғырына анализ.”Хәйерсе” поэмаһының төп йөкмәткеһе. “Һүз “ шиғырындағы төп идея. Р.Колдәүләт шиғриәтенең идея-тематикаһы. “Быума” поэмаһы. “Килең”, “Һигезенсе мөгжизә”, “Башкорттарға өндәшеү” шиғырҙары. Хәзерге башкорт шиғритәтендә төп тема һәм идеялар, ижади эзләнеүҙәр һәм яңылыктар. Т.Искәндәриә ижады. “Моң-

	<p>тәлгәш”(2013), “Рух көмбәзе” (2019) һ.б. китаптарына күзәтеү. З.Ханнанованың “Мин башкорт тип танышығыз...” (2018) китабына күзәтеү. Ғ.Ишкининдың “Ямаулыктар” (2007), “Мин, бәлки, урап та килмәсмен...” (2015), шиғырзар йыйынтығына күзәтеү. Ә.Хәлилов, Ф.Абдуллина, Ғ. Кәлимуллина, Р.Шәмсетдинова, Р.Ғәлимова, С.Миңлебаева, Фәнил Бүләковтар ижадына күзәтеү.</p>
--	--